

Nr 117

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1961/62 till vissa högskolor jämte i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkterna 227, 228, 248 och 282 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1961, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

till Bidrag till handelshögskolan i Stockholm ett anslag av 562 000 kronor;

till Bidrag till handelshögskolan i Göteborg ett förslagsanslag av 735 000 kronor;

till Högre teknisk utbildning och forskning i Lund ett anslag av 1 303 000 kronor;

till Inredning och utrustning av nya lokaler: Chalmers tekniska högskola ett reservationsanslag av 4 250 000 kronor.

Härjämte har Kungl. Maj:t i samma proposition under kapitalbudgeten (bilaga 30, punkterna 8 och 9) föreslagit riksdagen att, likaledes i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna

till Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola ett investeringsanslag av 8 447 000 kronor;

till Nybyggnader för högre teknisk utbildning och forskning i Lund ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 83, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 10 mars 1961, föreslagit riksdagen att

I. beträffande handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad departementschefen förordat godkänna avtal med Stockholms stad, handelshögskoleföreningen i Stockholm och handelshögskolans i Stockholm direktion om ändringar i avtalen den 23 januari 1954 angående handelshögskolan i Stockholm;

dels till Bidrag till handelshögskolan i Stockholm för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 952 000 kronor;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat, med vederbörande träffa slutliga avtal rörande statens övertagande från och med den 1 juli 1961 av handelshögskolan i Göteborg;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med vad departementschefen anfört, fastställa personalförteckning för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62;

dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62;

dels till Handelshögskolan i Göteborg: Avlöningar för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 083 000 kronor;

dels till Handelshögskolan i Göteborg: Omkostnader för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 173 000 kronor;

dels ock till Handelshögskolan i Göteborg: Materiel m. m. för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor;

II. Beträffande nybyggnader för Chalmers tekniska högskola m. m.

dels till Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola för budgetåret 1961/62 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 8 447 000 kronor;

dels medgiva, att inredning och utrustning för övningslaboratorium för fysik och för övningslaboratorium för kemi vid Chalmers tekniska högskola må beställas till ett värde av högst 600 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63;

dels ock till Inredning och utrustning av nya lokaler: Chalmers tekniska högskola för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 250 000 kronor;

III. beträffande högre teknisk utbildning och forskning i Lund

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad departementschefen anfört fastställa personalförteckning för tekniska högskolan i Lund, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62;

dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för tekniska högskolan i Lund, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62;

dels till Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 576 000 kronor;

dels till Tekniska högskolan i Lund: Omkostnader för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor;

dels till Tekniska högskolan i Lund: Materiel m. m. för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 52 000 kronor;

dels medgiva, att inredning och utrustning för tekniska högskolan i Lund må beställas till ett värde av högst 200 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63;

dels till Inredning och utrustning av nya lokaler: Tekniska högskolan i Lund för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad departementschefen förordat godkänna avtal med Lunds stad rörande vissa fastighetsöverlåtelse i Lund;

dels ock till Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund för budgetåret 1961/62 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Utskottet kommer i ett första avsnitt att behandla del I. av propositionen nr 83, avseende frågor om handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg, samt redovisa utskottets ställningstaganden härtill och till den nyss angivna motionen. I ett andra avsnitt upptager utskottet till behandling del II. av propositionen, vilken del omfattar frågor om nybyggnader för Chalmers tekniska högskola m. m. Slutligen behandlar utskottet i ett tredje avsnitt propositionens del III., avseende högre teknisk utbildning och forskning i Lund.

För innehållet i propositionen nr 83 torde i huvudsak få hänvisas till propositionen.

I samband med förslagen under I. har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *von Friesen m. fl.* väckt motion (II: 750), i vilken hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala, att Kungl. Maj:t måtte nästa år framlägga förslag om inrättande vid lämplig senare tidpunkt av ytterligare en professur i nationalekonomi vid handelshögskolan i Göteborg i syfte att möjliggöra en undervisning på akademisk nivå bland annat rörande internationella ekonomiska problem och internationella aspekter på det svenska näringslivet.

Beträffande motiveringen för det motionsvis gjorda yrkandet, får utskottet hänvisa till motionen.

I. Handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg

Under en följd av år har å riksstatens tionde huvudtitel upptagits anslag till bidrag till handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg, vilka båda har karaktär av enskilda institutioner och vilkas verksamhet bygger på avtal mellan staten, vederbörande kommun samt vissa privata intressenter. För innevarande budgetår är dessa två anslag uppförda med respektive 561 900 och 734 500 kronor.

Vid förhandlingar, som förts mellan företrädare för staten, Stockholms stad, handelshögskoleföreningen och direktionen för handelshögskolan i Stockholm har enighet nåtts om Avtal om ändringar i avtalet den 23 januari 1954 angående handelshögskolan i Stockholm (sid. 10—12 i prop. nr 83). Innebörden av ändringarna är i huvudsak följande. Från och med nästa läsår genomföres en intagningsökning från för närvarande cirka 225 till minst 275. Elevintagningen samordnas från och med läsåret 1962/63 med intagningen vid handelshögskolan i Göteborg och vid den ekonomiska fakulteten i Lund. Med hänsyn till rådande rekryteringssvårigheter beträffande lärarbefattningar i ämnena nationalekonomi och företagsekonomi kommer handelshögskolan i Stockholm icke utan Kungl. Maj:ts samtycke att under en femårsperiod fram till utgången av läsåret 1965/66 inrätta sådana tjänster. De båda bidragsgivande parterna skall öka sina insatser, staten från 561 400 kronor till 1 111 400 kronor och Stockholms stad från 150 000 till 200 000 kronor. På grund av att kostnaderna för intagningsökningen slår igenom successivt har dock statens bidrag för de två närmaste budgetåren begränsats till 951 400 respektive 1 051 400 kronor.

Departementschefen tillstyrker att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att för statens del godkänna ifrågavarande avtal. Därest framdeles behov skulle uppstå av smärre jämkningar i avtalsbestämmelserna utgår departementschefen från att det liksom hittills får ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta om erforderliga ändringar. Den till följd av vad sålunda förordats erforderliga anslagshöjningen för nästa budgetår uppgår till 390 000 kronor.

I enlighet med beslut av 1960 års riksdag i anledning av propositionen nr 119 borde handelshögskolan i Göteborg erhålla resurser för en ökning från och med läsåret 1961/62 av den årliga intagningen av studerande från cirka 120 till 180 per år. Efter förhandlingar, som förts

mellan 1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg, på statens vägnar, samt Göteborgs stad, styrelsen för handelshögskolan i Göteborg och handelskammaren i Göteborg har träffats på sid. 25—28 i propositionen nr 83 närmare redovisade principöverenskommelser. Som resultat av de förhandlingar som förts har det blivit möjligt att förbereda en större ökning av elevintagningen än som tidigare beräknats. Möjligheter anses nämligen föreligga att organisera en fullgod undervisning för 200 nybörjare från och med läsåret 1961/62, vilket alltså är 20 fler per år än som tidigare beräknats. Det framgår av förhandlingskommissionens redogörelse att varken högskolan själv eller Göteborgs stad anser sig kunna bestrida merkostnaderna för en utökad utbildningskapacitet.

Departementschefen, som finner det naturligt att de ökade kostnaderna för driften av civilekonomutbildningen vid handelshögskolan helt bestrides av statsmedel, delar förhandlingskommissionens uppfattning, att statens ökade ansvar för utbildningen även bör få den konsekvensen, att handelshögskolan i Göteborg upphör som enskild institution och i stället blir en med andra universitet och högskolor helt jämställd statlig utbildningsanstalt. Departementschefen förordar att handelshögskolan förstatligas från och med den 1 juli 1961.

Mot principöverenskommelserna med högskolans styrelse om överlåtelse på staten av äganderätten till handelshögskolans byggnad samt om byggnadens användning för högskolans behov har departementschefen intet att invända. Ej heller övriga principöverenskommelser med styrelsen har givit departementschefen anledning till erinran. Departementschefen tillstyrker vidare att förvaltningen av handelshögskolans fonder även efter högskolans förstatligande handhas av handelskammaren i Göteborg i oförändrad omfattning och räknar med att årligen 100 000 kronor av avkastningen av fonderna skall inlevereras till statsverket.

Det av kommissionen träffade preliminära avtalet med Göteborgs stad, vilket av departementschefen lämnats utan erinran, innebär i huvudsak, att staden till staten utan ersättning överlåter äganderätten till handelshögskoletomten samt att stadens bidrag till driften av handelshögskolan skall utgå med successivt minskande belopp under perioden 1965/66—1967/68.

Departementschefen föreslår att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens be- myndigande att med vederbörande träffa slutliga avtal angående statens övertagande av nämnda handelshögskola i enlighet med vad som förordats i skrivelse från 1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg.

I fråga om den erforderliga medelförstärkningen vid handelshögskolan i Göteborg anser departementschefen tiden nu vara inne för en genomgripande upprustning av högskolans resurser. Bärande skäl talar enligt hans mening för att vid handelshögskolan inrättas två nya professurer i företags-

ekonomi vid sidan av de nuvarande två professurerna i ämnet. Departementschefen finner det av rekryteringsskäl lämpligt, att den ena professuren, vilken närmast hör hemma inom den del av ämnet företagsekonomi, som vid handelshögskolan i Göteborg rubriceras som företagsekonomi I, inrättas läsåret 1962/63 och den andra, närmast avseende den del av ämnet, som nu rubriceras som företagsekonomi II, läsåret 1963/64.

Såvitt gäller förstärkningen av övriga personella samt andra resurser för högskolan är departementschefen för närvarande blott beredd att framlägga detaljerade förslag beträffande utbyggnaden under läsåret 1961/62. Beträffande läsåren 1962/63 och 1963/64 uttalar departementschefen endast att kostnadsramen, till följd av en från och med nästa läsår genomförd intagning av 200 nybörjare, vid full utbyggnad, d. v. s. läsåret 1963/64, kan beräknas komma att med högst 300 000 kronor — inklusive kostnaderna för de nyss berörda professurerna — överstiga vad departementschefen i det följande sammanlagt förordar såsom anslag för budgetåret 1961/62.

På sid. 33 och 34 i propositionen redovisas i en särskild sammanställning de förstärkningar och övriga ändringar av högskolans personalorganisation som departementschefen förordar. Sammanställningen anger även den vid högskolan anställda personal, som staten vid högskolans förstatligande kommer att överta i sin tjänst.

Vid bifall till vad departementschefen förordat bör enligt departementschefen på personalförteckning under ett förslagsanslag, benämnt Handels-högskolan i Göteborg: Avlöningar, uppföras följande tjänstemän, nämligen fem professorer i Bo 3, sex universitetslektorer i Ao 26, två docenter i Ae 24, en förste byråsekreterare i Ae 23, en bibliotekarie i Ae 21, sex biträdande lärare i Ae 21 och fem forskarassistenter i Ae 21. Departementschefen framhåller i detta sammanhang, att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga övergångsordningar för att tjänsteinnehavare vid handelshögskolan icke till följd av förstatligandet skall åsamkas försämrade anställningsvillkor.

Utgifterna under avlöningsanslaget beräknar departementschefen till 1 383 000 kronor. Då till uppbörd under anslaget skall tagas dels avkastning från högskolans fonder med 100 000 kronor och dels bidrag från Göteborgs stad med 200 000 kronor, bör anslaget emellertid uppföras med 1 083 000 kronor.

För bestridande av de utgifter, som är förenade med statens övertagande av en särskild handelshögskolan åliggande pensionsförpliktelse föreslås det under tolfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget Diverse pensioner och understöd m. m. anlitas. Den vid övertagandet kvarstående behållningen i handelshögskolans pensionsfond, vilken torde komma att inlevereras till statsverket budgetåret 1961/62, bör redovisas som inkomst under den i riksstaten upptagna titeln Övriga diverse inkomster.

För bestridande av handelshögskolans utgifter för omkostnader föreslås att för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag, benämnt Handelshögskolan i Göteborg: Omkostnader. Medelsbehovet under anslaget beräknar departementschefen till 173 000 kronor.

För att tillgodose det för handelshögskolans del föreliggande medelsbehovet till materiel m. m. förordas, att för ändamålet anvisas ett särskilt reservationsanslag, benämnt Handelshögskolan i Göteborg: Materiel m. m., av 60 000 kronor.

De nu redovisade förslagen beträffande medelsanvisning till handelshögskolan i Göteborg innebär anslagsökningar med sammanlagt i runt tal 582 000 kronor.

Utskottet. De tidigare redovisade preliminära överenskommelserna beträffande handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg innefattar från och med nästa budgetår en ökning av intagningen av studerande med 50 till 275 i Stockholm samt med 60 till 200 i Göteborg. Tillsammans med den av riksdagen i år redan beslutade intagningen av 100 studerande från och med nästa budgetår vid den nya ekonomiska fakulteten i Lund ökas utbildningskapaciteten i fråga om civilekonomutbildningen från cirka 345 nybörjare per år till ungefär 575. Utskottet finner det tillfredsställande att en intagningsökning av den angivna storleken möjliggjorts och har för sin del icke något att erinra mot att densamma förverkligas.

Det med handelshögskolan i Stockholm träffade avtalet innebär i huvudsak, förutom nyss angivna intagningsökning, en samordning av intagningen vid högskolan med intagningarna vid handelshögskolan i Göteborg och den ekonomiska fakulteten i Lund, en utfästelse från handelshögskolan att under en femårsperiod icke utan Kungl. Maj:ts samtycke inrätta högre lärarbefattningar i nationalekonomi och företagsekonomi samt en väsentlig ökning av statens bidrag till högskolan, för nästa budgetår med 390 000 kronor.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot ifrågavarande förslag till avtal.

Beträffande handelshögskolan i Göteborg har föreslagits, att densamma förstärkas från och med nästa budgetår. För högskolan föreslås anslag till avlöningar, omkostnader och materiel m. m. av tillhoppa 1 316 000 kronor eller 582 000 kronor mer än för innevarande budgetår. En betydande förstärkning av högskolans resurser för undervisning och forskning förordas. Sålunda framlägges förslag om inrättande av 19 nya tjänster, däribland sex universitetslektorat. Dessutom föreslås, att beslut redan nu fattas om inrättande av ytterligare två professurer i företagsekonomi, den ena från och med budgetåret 1962/63 och den andra från och med budgetåret 1963/64. Med högskolans styrelse har träffats en principöverenskommelse om bland

annat överlåtelse till staten av äganderätten till handelshögskolans byggnad och med Göteborgs stad ett preliminärt avtal om överlåtelse till staten av handelshögskoletomten och om stadens bidrag till driften av handelshögskolan.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande avtal, tillstyrker bifall till vad i övrigt med avseende på handelshögskolan i Göteborg föreslagits.

Vidkommande motionen II: 750, i vilken som tidigare redovisats påyrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle uttala sig för att Kungl. Maj:t till nästa budgetår skulle föreslå inrättande vid lämplig senare tidpunkt av ytterligare en professur i nationalekonomi, med inriktning på bland annat internationella ekonomiska problem, får utskottet erinra om, att departementschefen i propositionen nr 83 i olika sammanhang påvisat de för närvarande begränsade personella resurser, som måste förutsättas komma att stå till buds för rekrytering av kvalificerade lärar- och forskarbefattningar i bland annat ämnet nationalekonomi. Med hänsyn till denna bristsituation och till det förhållandet, att departementschefen beträffande handelshögskolan i Göteborg icke — med undantag av de båda professurerna i företagsekonomi — varit beredd att framlägga detaljerade förslag beträffande personalorganisationen för budgetåren 1962/64, ehuru han angivit viss kostnadsram för densamma, har utskottet icke funnit sig böra förorda att riksdagen skulle avlåta skrivelse till Kungl. Maj:t med det i motionen angivna syftet.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med vad departementschefen förordat, godkänna avtal med Stockholms stad, handelshögskoleföreningen i Stockholm och handelshögskolans i Stockholm direction om ändringar i avtalet den 23 januari 1954 angående handelshögskolan i Stockholm;

b) till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 952 000 kronor;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat, med vederbörande träffa slutliga avtal rörande statens övertagande från och med den 1 juli 1961 av handelshögskolan i Göteborg;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med vad departementschefen anført, fastställa personalförteckning för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62;

e) godkänna följande avlöningsstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	325 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till biträdande lärare, assistenter m. m., <i>förslagsvis</i>	369 000
b. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	363 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	276 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 000
6. Huvudmansavgifter, <i>förslagsvis</i>	25 500
Summa kronor	1 383 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avkastning från högskolans fonder	100 000
2. Bidrag från Göteborgs stad	200 000
Summa kronor	300 000
Nettoutgift kronor	1 083 000

f) till *Handelshögskolan i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 083 000 kronor;

g) till *Handelshögskolan i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 173 000 kronor;

h) till *Handelshögskolan i Göteborg: Materiel m. m.* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor;

II. att motionen II:750 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola m. m.

Nybyggnader

Medelsanvisningen för nästa budgetår till byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola föreslås av departementschefen begränsas till 8 447 000 kronor. I samråd med byggnadsstyrelsen har på basis härav uppgjorts en investeringsplan för budgetåren 1960/61 och 1961/62, vilken av departementschefen föreslås bli godkänd. Beträffande denna investeringsplan får utskottet hänvisa till förevarande proposition nr 83 s. 44. Inom ramen för tillgängliga medel bör enligt departementschefens förslag byggnadsstyrelsen ha möjlighet att modifiera planen i den mån så erfordras för att bestrida merkostnader, som föranledes av eventuell allmän byggnadskostnadsstegring.

De tillgängliga medlen för byggnadsarbeten vid högskolan för nämnda båda budgetår beräknas till 24 820 000 kronor, varav 8 920 000 kronor beräknas bli förbrukade under innevarande budgetår och 15 900 000 kronor under nästa budgetår.

Inredning och utrustning av nya lokaler

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor har föreslagit en medelsanvisning för nästa budgetår till *inredning och utrustning av nya lokaler* vid högskolan av sammanlagt 4 250 000 kronor. Förslaget innebär en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 1 610 000 kronor. Därjämte har utrustningsnämnden föreslagit bemyndigande för nämnden att beställa inredning och utrustning till ett värde av tillhoppa 600 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63. Utrustningsnämndens förslag finner departementschefen välgrundade och förordar därför att medel beräknas och beställningsbemyndigande lämnas i enlighet med nämndens förslag.

Under erinran om vad i årets statsverksproposition i åttonde huvudtiteln inledningsvis anförts angående ändrad litteraindelning m. m. föreslår departementschefen, att medel till de med förevarande anslag avsedda ändamålen från och med budgetåret 1961/62 anvisas under anslagsrubriken Inredning och utrustning av nya lokaler: Chalmers tekniska högskola. Vid utgången av innevarande budgetår förefintlig behållning på det nuvarande anslaget föreslås få överföras till det nya anslaget.

Utskottet

Utskottet tillstyrker att till nybyggnader för Chalmers tekniska högskola för nästa budgetår anvisas ett investeringsanslag av 8 447 000 kronor. Vad departementschefen föreslagit beträffande investeringsplanen för högskolan har icke givit utskottet anledning till erinran.

I enlighet med föreliggande förslag torde med avseende på inredning och utrustning av nya lokaler böra av riksdagen för budgetåret 1961/62 dels anvisas 4 250 000 kronor, dels lämnas beställningsbemyndigande till ett sammanlagt värde av 600 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola* för budgetåret 1961/62 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 8 447 000 kronor;

b) medgiva, att inredning och utrustning för övningslaboratorium för fysik och för övningslaboratorium för kemi vid Chalmers tekniska högskola må beställas till ett värde av högst 600 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63;

c) till *Inredning och utrustning av nya lokaler: Chalmers tekniska högskola* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 250 000 kronor.

III. Högre teknisk utbildning och forskning i Lund

I propositionen 1960: 119 förordades, att i Lund snarast skulle skapas förutsättningar för påbörjande av utbildning av civilingenjörer. Vidare förordades, att utbildningen huvudsakligen skulle erhålla den omfattning och fördelning på skilda avdelningar, som föreslagits i 1955 års universitetsutrednings betänkande »Universitet och högskolor i 1960-talets samhälle» (SOU 1959: 45). En organisationskommitté skulle under uppbyggnadsskedet leda verksamheten vid den nya utbildningsenheten i huvudsak på sätt som sker exempelvis under uppbyggandet av den medicinska högskolan i Umeå.

Riksdagen har godkänt de sålunda förordade riktlinjerna (Sä. u. 1; rskr 327).

Statsmakternas ifrågavarande beslut innebär med avseende på uppbyggnadstakten, att utbildningen av civilingenjörer i Lund skall påbörjas hösten 1961 för 30 studerande inom en avdelning för teknisk fysik. I sin helhet avses intagningskapaciteten vid detta tredje lärosäte för högre teknisk utbildning och forskning hösten 1965 uppgå till 433 studerande, fördelade med 30 på nyssnämnda avdelning för teknisk fysik, 100 på en avdelning för maskinteknik, 100 på en avdelning för elektroteknik, 120 på en avdelning för väg- och vattenbyggnad, 55 på en avdelning för kemi samt 28 på en avdelning för arkitektur.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsattes den 3 juni 1960 en organisationskommitté, bestående av högst tio ledamöter, med uppgift att verkställa närmare utredningar och avgiva förslag angående anordnande av högre teknisk utbildning och forskning i Lund.

Kommittén har antagit namnet Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund.

Genom beslut den 30 december 1960 har Kungl. Maj:t meddelat vissa bestämmelser beträffande den provisoriska organisationen av den högre tekniska undervisningen och forskningen i Lund (i beslutet benämnd tekniska högskolan i Lund), att lända till efterrättelse tills vidare från och med den 1 januari 1961.

**Anslag för budgetåret 1961/62 till avlöningar, omkostnader,
materiel m. m. samt till inredning och utrustning av
nya lokaler vid tekniska högskolan i Lund**

Organisationskommitténs förslag avseende avlöningar för nästa budgetår finner departementschefen väl avvägt. Liksom kommittén anser departementschefen, att vissa centrala ämnen vid högskolan redan från början bör företrädas av lärare i professors ställning. Departementschefen föreslår därför, att för nästa budgetår inrättas en professur i vart och ett av ämnena matematik, mekanik och hållfasthetslära. Dessutom föreslås inrättande av en professur i teoretisk elektroteknik från och med budgetåret 1962/63. I fråga om det omedelbara behovet av universitetslektorat vid högskolan tillstyrker departementschefen att för nästa budgetår inrättas tre ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i matematisk fysik, ett i numeriska beräkningsmetoder och ett i fysik. Kungl. Maj:t torde, därest så befinnes lämpligt, äga föreskriva att ifrågavarande tjänster, intill dess motsvarande professurer erhållit ordinarie innehavare, icke må uppehållas på annat sätt än med vikarie.

Departementschefens förslag i övrigt beträffande personalorganisationen för nästa budgetår framgår av följande sammanställning.

- 1) speciallärare i ritteknik, arvode 4 140,
- 2) tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter (kostnad 134 000 kronor),
- 3) tre kanslibiträden i Ae 7,
- 4) en expeditivsvakt i Ae 7,
- 5) arvoden och särskilda ersättningar (kostnad 140 000 kronor),
- 6) kompensation för höjda folkpensionsavgifter (kostnad 5 900 kronor).

Vid bifall till vad sålunda förordats bör enligt departementschefen på personalförteckning under ett förslagsanslag, benämnt Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar, uppföras följande tjänster, nämligen tre professorer i Bo 3 och tre universitetslektorat i Ao 26.

Departementschefen beräknar *avlöningsanslaget* för nästa budgetår till 576 000 kronor.

För bestridande av högskolans utgifter för *omkostnader* bör enligt Kungl. Maj:ts förslag för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag, benämnt Tekniska högskolan i Lund: Omkostnader. Anslaget förordas bli uppfört med ett avrundat belopp av 175 000 kronor. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa omkostnadsstat för högskolan.

För att tillgodose högskolans löpande kostnader för *materiel m. m.* bör för nästa budgetår anvisas ett särskilt reservationsanslag av 52 000 kronor, benämnt Tekniska högskolan i Lund: Materiel m. m.

Departementschefen tillstyrker organisationskommitténs, av kanslern och överstyrelsen för de tekniska läroverken biträdda förslag med avseende på *inredning och utrustning av nya lokaler vid högskolan*. Till detta ändamål föreslås anvisas ett särskilt reservationsanslag av 500 000 kronor, benämnt Inredning och utrustning av nya lokaler: Tekniska högskolan i Lund. Vidare hemställer Kungl. Maj:t om riksdagens medgivande att beställa inredning och utrustning för högskolan till ett värde av högst 200 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63.

Mark- och byggnadsfrågor

Byggnadsstyrelsen har med skrivelser den 2 december 1960 och den 24 januari 1961 överlämnat tre mellan byggnadsstyrelsen och Lunds universitet å ena sidan och Lunds stad å den andra träffade avtal (i propositionen nr 83 betecknade avtal I—III) rörande vissa fastighetsöverlåtelse i Lund. Avtalen är upprättade i anslutning till ett av stadsplanarkitekten i Lund i samråd med byggnadsstyrelsen upprättat stadsplaneförslag. Avtalen gäller under förutsättning att Kungl. Maj:t samt stadsfullmäktige i Lund genom

beslut, som vinner laga kraft, godkänner desamma före den 1 juli 1961. Beträffande avtalens närmare innehåll torde få hänvisas till propositionen, sid. 59—66.

De tre avtalen syftar till att underlätta dels en fortsatt utbyggnad av universitetet i Lund och Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund i egenskap av undervisningssjukhus för universitetets medicinska fakultet, dels en förläggning till Lund av högre teknisk utbildning och forskning.

Den tomtmark, som staten avses skola förvärva genom nämnda avtal, torde enligt departementschefen säkra utbyggnadsmöjligheterna för högre undervisning och forskning i Lund de närmaste åren. Erforderlig tomtmark för genomförande av det utbyggnadsprogram varom 1960 års riksdag fattat principbeslut i anledning av propositionen 1960: 119 synes sålunda genom nämnda avtal vara säkerställd. Även om ytterligare markförvärv troligen visar sig nödvändigt på något längre sikt utgår departementschefen från att planläggningen av utbyggnaden av såväl universitetet som tekniska högskolan i Lund sker på ett sådant sätt, att utbyggnaden de närmaste åren kan förläggas till de områden, som blir tillgängliga genom nämnda markförvärv.

De av byggnadsstyrelsen framlagda avtalen är enligt departementschefens mening från statens synpunkt godtagbara. Departementschefen föreslår, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att godkänna desamma. Skulle smärre jämkningar av eller tillägg till avtalsbestämmelserna erfordras, förutsättes att riksdagens samtycke därtill icke skall behöva inhämtas.

Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva frågan om vilken myndighet, som efter statens förvärv av ifrågakvarande markområden skall förvalta desamma.

Vad gäller anslag för nästa budgetår till *byggnadsarbeten* vid tekniska högskolan i Lund har byggnadsstyrelsen med frångående av sina tidigare förslag hemställt, att den i investeringsplanen för universitetet i Lund för budgetåret 1961/62 intagna nybyggnaden för den ekonomiska fakulteten m. m. utföres i form av två nybyggnader, av vilka den ena bör förläggas så, att ämnet zoofysiologi så småningom kan få disponera denna nybyggnad, medan den andra nybyggnaden bör förläggas inom det markområde, som väntas bli utnyttjat för byggnader i första hand avsedda för den tekniska högskolan. Den förra byggnaden bör endast övergångsvis disponeras av den tekniska högskolan, medan den senare avses redan från början skola tills vidare utnyttjas för nämnda högskola. Vidare har styrelsen föreslagit att folkskoleseminariets i Lund byggnad — beträffande vilken i utgiftsstaten för budgetåret 1961/62 för statens allmänna fastighetsfond beräknats medel för vissa omändringsarbeten och vilken avsetts skola reserveras för

tekniska högskolan i Lund — från hösten 1962 i stället disponeras för den ekonomiska fakulteten jämte vissa samhällsvetenskapliga ämnen. Under läsåret 1961/62 skall dock enligt styrelsens mening seminariebyggnaden användas för den tekniska högskolan.

Då de av byggnadsstyrelsen anförda skälen för de ändrade dispositionerna synes vara väl grundade anser departementschefen sig böra biträda styrelsens nu i samråd med organisationskommittén framlagda förslag. Departementschefen understryker i detta sammanhang nödvändigheten av att de båda här avsedda nybyggnaderna utföres på ett sådant sätt, att vidast möjliga användbarhet uppnås. De av departementschefen sålunda tillstyrkta ändringarna i fråga om ändamålet med de i årets statsverksproposition (under statens allmänna fastighetsfond och kapitalbudgeten) föreslagna byggnadsåtgärderna föranleder inte några ändringar beträffande de i nämnda proposition äskade medelsanvisningarna. Däremot kan den i investeringsplanen för universitetet i Lund angivna byggnadskostnaden för ifrågasvarande byggnadsföretag — cirka 4 500 000 kronor — framdeles komma att behöva justeras.

Sammanlagt beräknar departementschefen för nästa budgetår ett belopp till byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund av 4 000 000 kronor. Av detta belopp avser 2 000 000 kronor en nybyggnad för den matematiska ämnesgruppen på ett till den matematiska institutionen vid universitetet i Lund angränsande tomtområde, 800 000 kronor en tillbyggnad till nämnda institution samt sammanlagt 1 200 000 kronor för vissa yttre arbeten och för en eventuell inlösen av en äldre fastighet. I den mån det med hänsyn till byggnadsarbetenas bedrivande eller eljest befinnes lämpligt bör enligt departementschefens förslag efter Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsanvisning för visst ändamål få ske mot det att motsvarande minskning vidtages för ett annat.

Utskottet

Såsom av det föregående framgått föreslås till tekniska högskolan i Lund för nästa budgetår — högskolans första utbyggnadsår — bli anvisat på driftbudgeten sammanlagt 1 303 000 kronor, avseende avlöningar, omkostnader, materiel m. m. samt inredning och utrustning av nya lokaler, och på kapitalbudgeten 4 000 000 kronor. Bland annat framlägges förslag om inrättande av tre professurer, i matematik, i mekanik och i hållfasthetslära. Vidare förordas, att beslut redan nu fattas om inrättande av en professur i teoretisk elektroteknik från och med budgetåret 1962/63. Intagningen av studerande begränsas, såsom förutsatts redan i den av riksdagen godkända propositionen 1960: 119, nästa budgetår till 30 vid en avdelning för teknisk fysik. Tre av byggnadsstyrelsen med Lunds stad villkorligt träffade avtal om vissa fastighetsöverlåtelse i Lund föreslås bli godkända.

Till de sålunda framlagda förslagen vill utskottet giva sin anslutning. Vad departementschefen i övrigt anfört och förordat med avseende å högskolans olika anslag har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad departementschefen anfört fastställa personalförteckning för tekniska högskolan i Lund, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62;

b) godkänna följande avlöningsstat för tekniska högskolan i Lund, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1961/62:

A v l ö n i n g s s t a t

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		193 000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
	a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>förslagsvis</i>	4 200	
	b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	140 000	144 200
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
	a. Ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter, <i>förslagsvis</i>	110 300	
	b. Avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan, <i>förslagsvis</i>	34 000	144 300
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		88 600
5.	Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>		5 900
	Summa kronor		576 000

c) till *Tekniska högskolan i Lund*: Avlöningar för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 576 000 kronor;

d) till *Tekniska högskolan i Lund*: Omkostnader för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor;

e) till *Tekniska högskolan i Lund: Materiel m.m.* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 52 000 kronor;

f) medgiva, att inredning och utrustning för tekniska högskolan i Lund må beställas till ett värde av högst 200 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1962/63;

g) till *Inredning och utrustning av nya lokaler: Tekniska högskolan i Lund* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor;

h) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad departementschefen förordat godkänna avtal med Lunds stad rörande vissa fastighetsöverlåtelser i Lund;

i) till *Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund* för budgetåret 1961/62 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Stockholm den 12 maj 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Thun, Bergman, Holmqvist, Per Jacobsson, Bengtson, Fritz Persson, Rikard Svensson, Anders Johansson, Edström och Kaijser; samt

från a n d r a kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Malmborg, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Nilsson i Göingegården, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, fröken Olsson, herrar Wedén och Gustafsson i Uddevalla.
